

УДК 378.147:376.68:811.161.2

Ірина Кудлай, Любов Семенюк

Одеський національний політехнічний університет, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ВМІННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Irina Kudlay, Lyubov Semeniuk

Odessa National Polytechnic University, Ukraine

IMPROVEMENT THE ABILITY OF INTERCULTURAL COMMUNICATION IN PRACTICE OF TEACHING UKRAINIAN LANGUAGE SUCH AS FOREIGN

Серед тих проблем, які виникають у іноземних студентів, культурний бар'єр, чи не один з перших. Він набагато небезпечніший і неприємніший ніж мовний. Культурні помилки зазвичай сприймаються набагато болючіше, ніж помилки мовні.

Виходячи із зазначеного вище, можна констатувати необхідність організувати процес навчання іноземним мовам (в нашому випадку українській / російській) таким чином, щоб ті, хто навчаються, оволоділи у необхідній мірі всіма складовими міжкультурної комунікації.

Кожна культура формується відповідно за своїми базовими ознаками, до яких найчастіше відносяться:

- мова,
- мислення,
- національний характер,
- сприйняття навколишнього світу, часу, простору,
- невербальні способи спілкування,
- ціннісні орієнтації,
- норми поведінки, звичаї, соціальні ролі,
- соціальні відносини і угруповання.

Тому іноземний студент, прибувши в Україну, повинен не тільки вивчити мову, якою розмовляють українці, але і долучитися до національних цінностей, зрозуміти основні особливості національного характеру, особливості сприйняття світу, часу, простору, зрозуміти картину світу людей мову яких він вивчає.

В умовах сучасного навчання, коли в одній навчальній групі виявляються представники різних країн, що володіють специфічними особливостями національного характеру і мислення, питання міжкультурної комунікації набуває особливого значення. Кожен член групи належить до певного національного, соціального типу і очікує, що спілкування з іншими членами

групи буде проходити у відповідності з тими етнічними стереотипами, які досить міцно у нього склалися.

У зв'язку з цим культурно-виховні заходи, що проводяться викладачами кафедри української та російської мов Інституту підготовки іноземних громадян Одеського національного політехнічного університету, дають можливість впливати і формувати уявлення студентів про те, який світ їх оточує.

Навчально-виховна діяльність на кафедрі набула системного характеру, який базується на загальних принципах процесу навчання:

- культивування загальнолюдських цінностей і гуманних, толерантних відносин в контексті діалогу культур;

- забезпечення наступності на всіх стадіях навчально-виховного процесу (підготовчий факультет, основний етап (I, II курси), фахово-орієнтований етап (III, IV курси), завершальний етап (I курс магістратури);

- прищеплення правил та норм поведінки в іншомовному соціокультурному середовищі, вивчаються цінності та традиції українського народу, спосіб життя в побутовій сфері, культивується внутрішня потреба вивчати українську мову;

- організація виховних заходів країнознавчого змісту, спрямованих на співпрацю і міжкультурну комунікацію з урахуванням інтересів і можливостей іноземних студентів.

Для формування полікультурної компетенції використовуються різножанрові тексти регіонального характеру «Перлина біля моря», «Одеса театральна», «Одеса - місто багатьох релігій».

Цінним джерелом культурологічної інформації зокрема є екскурсії. Де студенти іноземці чують живу українську мову, що розвиває здатність слухати й розуміти різні повідомлення сприймати інформацію на слух, розуміти і бути зрозумілим у різних ситуаціях. Крім того, вони знайомлять студентів з культурою, традиціями, історією регіону перебування.

Вибір і планування екскурсій здійснюється викладачем в залежності від рівня володіння учнями мови навчання та їх інтересів.

Для студентів 1 курсу проводяться планові ознайомчі екскурсії:

- по території університету;

- в науково-технічну бібліотеку, де проводяться виставки наукової і технічної літератури;

- в музей ОНПУ, де зібрані експонати, що розповідають про історію і діяльність університету;

- по місту, де студенти знайомляться з пам'ятками та історією Одеси.

Для студентів 2 курсу організовується навчально пізнавальна екскурсія «Одеса - місто різних релігій», на якій іноземні студенти знайомляться з історією національно-культурних громад, які проживають на території Одеси. Відвідують краєзнавчий, літературний музеї міста.

Студенти 3-4 курсів відвідують Художній музей, де продовжують

знайомитися з історією міста, а також з картинами відомих художників і експозицією, присвяченої фольклорній творчості народу України та декоративно-прикладному мистецтву (живопису, вишивці, гончарству, ткацтву).

Студенти регулярно відвідують Одеський театр опери та балету, драматичний і музичний театри. Перед переглядом вистав проводиться аудиторна робота з текстами, в яких викладається сюжетна лінія вистави. У зв'язку з тим що розуміння задуму іншомовного партнера, а також чужорідний засіб вираження думок надзвичайно складний.

Після перегляду, учні діляться враженнями про побачене, переказують сюжет. Ця робота допомагає навчити іноземців бачити відмінності між культурами, вловлювати особливості української культури, долати стереотипи, що склалися про Україну та українців.

Традиційною є поїздка в Національний дендрологічний парк «Софіївка», місто Умань, а також в місто Білгород-Дністровський, в музей-заповідник середньовіччя - Аккерманська фортеця. Під час екскурсій студенти дізнаються про історію виникнення цих пам'яток і пам'ятників архітектури.

Особливу увагу заслуговує такий вид культурологічних заходів як «Тиждень української культури». Протягом тижня проводяться вікторини, конкурси «Чи знаєш ти Україну?», «Чи знаєш ти місто, в якому навчаєшся?», Що виявляють знання студентів в галузі історії, культури, літератури і сучасного життя України. Студенти відповідають на питання, що стосуються певних аспектів, а також висловлюють власну думку з будь-якого питання.

Продовженням даної роботи є написання творів «Культура моєї країни», «Культура України», «Що спільного в наших культурах і в чому відмінність».

В ОНПУ організуються заходи за участю українських та іноземних студентів, що допомагає підвищити культуру міжнаціональних і міжособистісних відносин. Найбільш яскравими та незабутніми є заходи в формі концерту. Наприклад: «Віват, Африка», «Студентська весна», де беруть участь студенти з різних країн світу.

Таким чином розвиток у іноземних студентів міжкультурної комунікації допомагає інтегруватися в українське суспільство, познайомитися з українськими традиціями і звичаями, зіставити рідну й нерідну повсякденну культуру та культуру проведення свят, вивчити елементи вербальної й невербальної поведінки, прийнятої в Україні, досягнути сучасний спосіб життя в Україні, молодіжної субкультури та сприяє кращої мовної адаптації іноземних студентів.

Список використаної літератури

1. *Эффективная коммуникация: история, теория, практика: Словарь-справочник.* М., 2005. С. 842.
2. *Практическая методика обучения русскому языку как иностранному: учеб. пособие / Л.С. Крючкова, Н.В. Мощинская.*- М.:ФЛИНТА: Наука, 2012. –

480 с.

3. Семенюк Л.М. Лингвокультурологический аспект обучения иностранных студентов в вузах Украины «Современные проблемы методики преподавания языков и обучения иностранцев в вузах Украины». / Сборник научных статей.- ОНУ.- 2016.- С.114-120.

УДК - 378-147:81 243

Ніна Куйда, Людмила Омельницька

Запорізький державний медичний університет м. Запоріжжя, Україна

ФОРМИРОВАНИЕ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В ПРОЦЕССЕ КОММУНИКАТИВНОГО ИНОЯЗЫЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Nina Kuyda, Ludmyla Omelnitska

Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia, Ukraine

THE FORMATION OF INTERCULTURAL COMPETENCE IN THE PROCESS OF COMMUNICATIVE FOREIGN LANGUAGE EDUCATION

Новые подходы к обучению языку ставят перед лингводидактикой новые проблемы, в том числе касающиеся взаимосвязи языка и культуры.

В настоящее время в современной методике обучения иностранному языку центральным является понятие языковая личность выступает носителем языка и культуры.

Модели повседневного общения между носителями языка не могут быть автоматически перенесены в ситуации межкультурной коммуникации, ибо усвоение страноведческой информации в ситуациях повседневного общения носителей изучаемого иностранного языка не ведет к автоматическому пониманию другой культуры (а значит, и другого языка) и успешному взаимопониманию обучающихся. Диалог на иностранном языке представляет собой диалог двух иностранцев с различными культурами, что не всегда учитывают, современные учебники. Межкультурный диалог как средство и цель обучения направлен не на кажущееся объективным выяснение различающихся культурных фонов общающихся, а на обмен личным опытом в условиях этих культурных фонов общающихся, на обмен личным опытом в условиях этих культурных фонов, благодаря чему и достигается взаимопонимание.

Цель межкультурного образования состоит в формировании у обучающихся нового культурного сознания - способности при контактах с